

**ДАВИДЮК ОЛЕКСАНДР
МИКОЛАЙОВИЧ**

адвокат,
АБ «ОЛЕКСАНДРА ДАВИДЮКА
«BUSINESS ADVAISER»
м. Харків

кафедра
господарського права
НЮУ ім. Я. Мудрого
к.ю.н., доцент

«ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ТЕХНОЛОГІЇ В ЧИННОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ»

Основа правового регулювання:

- Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій»;
- Закон України «Про інноваційну діяльність»;
- Господарський кодекс України

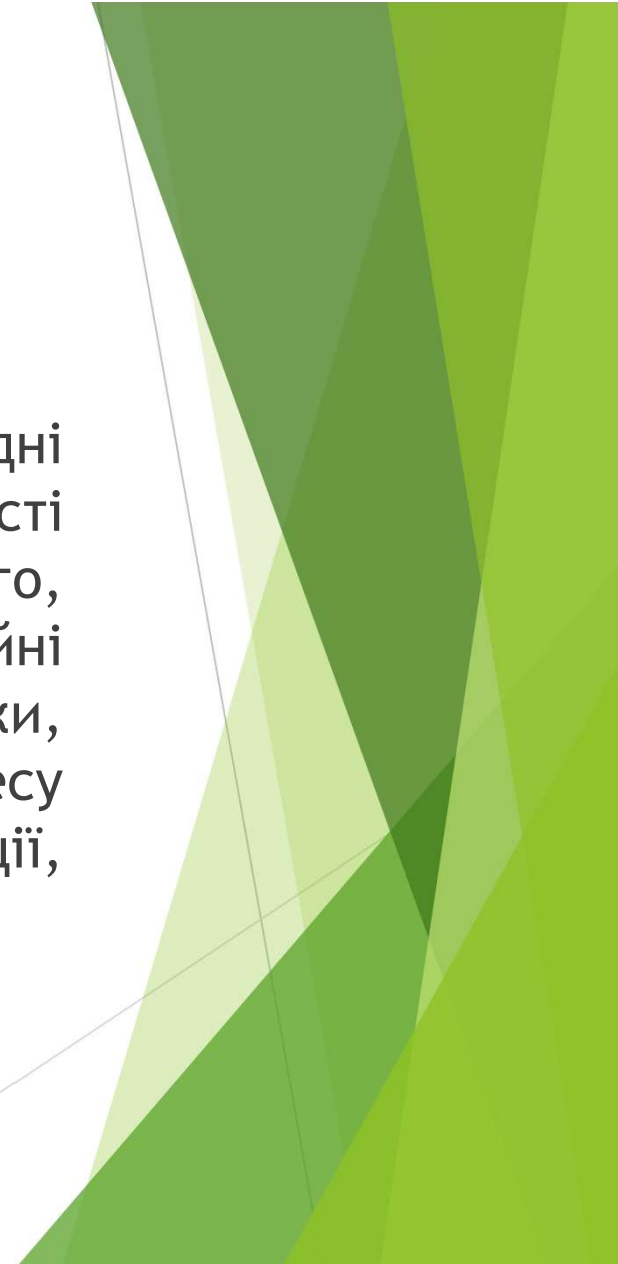
Поняття технології (легальне визначення):

Технологія - результат науково-технічної діяльності, сукупність систематизованих наукових знань, технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг

(стаття 1 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій»).

Об'єкт технології:

Об'єкт технології - наукові та науково-прикладні результати, об'єкти права інтелектуальної власності (зокрема, винаходи, корисні моделі, твори наукового, технічного характеру, комп'ютерні програми, комерційні таємниці), ноу-хау, в яких відображено перелік, строки, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг.

Склад технології:

Технологія це - результат науково-технічної діяльності.

Науково-технічний (прикладний) результат - одержані під час проведення прикладних наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок нові або істотно вдосконалені матеріали, продукти, процеси, пристрої, технології, системи, нові або істотно вдосконалені послуги, введені в дію нові конструктивні чи технологічні рішення, завершені випробування, розробки, що впроваджені або можуть бути впроваджені в суспільну практику.

ЗУ «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII

Склад технології (продовження):

Технологія це - результат науково-технічної діяльності.

Науково-технічний (прикладний) результат може існувати у формі:

- 1) ескізного проекту;
- 2) експериментального (дослідного) зразка або його діючої моделі;
- 3) конструкторської або технологічної документації на науково-технічну продукцію;
- 4) дослідного зразка;
- 5) проекту нормативно-правового акта, нормативного документа;
- 6) науково-методичних документів;
- 7) інших формах;

ЗУ «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII

Склад технології (продовження):

Технологія це - сукупність систематизованих наукових знань.

Чинне законодавство України не містить в собі поняття наукове знання. Воно ним оперує, але не розкриває.

Наукове визначення:

Наукове знання — система знань про закони природи, суспільства, мислення. Наукове знання є основою наукової картини світу, оскільки описує закони його розвитку.

Склад технології (продовження):

Технологія це - сукупність систематизованих технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг.

Наведені категорії є загальновизнаними і відносно них немає проблем у їх застосуванні. Проте, ця характеристика носить обмежувальний характер. Вона вказує на те коло (сферу) суспільних і економічних відносин де використовується технологія

Склад технології (продовження):

Технологія це - сукупність систематизованих технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг.

А яка форма цих рішень?

Чинне законодавство України містить в собі лише одну категорію яка є дуже близькою за змістом із наведеною категорією. Мова йде про **стандарти технологічної документації**.

Склад технології (продовження):

Технологія це - сукупність систематизованих технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг.

ДСТУ 2391:2010 Система технологічної документації. Терміни та визначення основних понять. (Він прийшов на заміну - ДСТУ 3278-95 Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Основні терміни та визначення).

Діє одночасно із: ДСТУ ГОСТ 3.1001:2014 Єдина система технологічної документації. Загальні положення (ГОСТ 3.1001-2011, IDT).

Склад технології (продовження):

Технологія це - сукупність систематизованих технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг.

Технологічна документація — сукупність документів, які визначають технологічний процес виготовлення (або ремонтування) виробу.

Єдина система технологічної документації (ЄСТД) — комплекс міждержавних стандартів і рекомендацій, що встановлюють взаємопов'язані правила і положення щодо порядку розроблення, комплектації, оформлення та обігу технологічної документації, що застосовується при виготовленні та ремонті виробів (включаючи збір і здачу технологічних відходів).

Склад технології (продовження):

Технологія це - сукупність систематизованих технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг.

Що входить до складу технологічної документації:

- ❖ *Основні документи* — документи, що містять зведену інформацію, необхідну для вирішення однієї або комплексу інженерно-технічних, планово-економічних і організаційних задач і повністю і однозначно визначають технологічний процес (операцію) виготовлення або ремонту виробу (складових частин виробу);
- ❖ *Допоміжні документи* — документи, які застосовуються при розробці, впровадженні та функціюванні технологічних процесів і операцій, наприклад, карта замовлення на проектування технологічної оснастки, акт впровадження технологічного процесу та ін. Допускається вказувати необхідні види допоміжних документів на галузевому рівні.

Склад технології (продовження):

Орієнтовний перелік основних документів:

- ▶ Документи загального призначення, куди відносяться: титульний аркуш (ТА), карта ескізів (КЕ) та технологічна інструкція (ТІ).
- ▶ Документи спеціального призначення, які включають:
 - ❑ маршрутну карту (МК),
 - ❑ карту технологічного процесу (КТП),
 - ❑ карту типового (групового) технологічного процесу (КТТП),
 - ❑ операційну карту (ОК),
 - ❑ карту типової (групової) операції (КТО),
 - ❑ карту технологічної інформації (КТІ),
 - ❑ комплектувальна карта (КК),
 - ❑ техніко-нормувальна карта (ТНК),
 - ❑ карта кодування інформації (ККІ),
 - ❑ карта налагоджування (КН)

Прояви технології в якості об'єктів різних типів суспільних відносин:

Як синтезований
об'єкт права
інтелектуальної
власності

Як об'єкт
інноваційних
відносин

Як елемент
майнової основи
господарювання

Як об'єкт
господарсько-
правових відносин

Форми існування технології:

Інформаційне втілення
технології

Матеріальне втілення
технології

Форми існування технології (продовження):

Матеріальне втілення технології це

- ▶ (1) втілення технології у вигляді цілісної відокремленої технологічної лінії;
- ▶ (2) експериментального конструювання технології;
- ▶ (3) цілісний майновий комплекс суб'єкта господарювання до виробничих фондів якого вже втілено технологію;
- ▶ (4) технологія як інноваційний продукт;
- ▶ (5) технологія як інноваційна продукція (носить як товарно-функціональний так і виробничий (промисловий) характер.

Форми існування технології (продовження):

Інформаційне втілення технології:

- ▶ (1) результати науково-дослідних робіт;
- ▶ (2) результати дослідно-конструкторських робіт;
- ▶ (3) «ноу-хау»;
- ▶ (4) складові технології які через свої характеристики можуть отримати правову охорону в якості об'єктів права інтелектуальної власності і охоронні документи за допомогою яких вони отримують правову охорону.

Ознаки технології:

- ❖ Має містити в своєму складі наукові та науково-прикладні результати, об'єкти права інтелектуальної власності (зокрема, винаходи, корисні моделі, твори наукового, технічного характеру, комп'ютерні програми, комерційні таємниці), ноу-хау, в яких відображено перелік, строки, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг;
- ❖ Має бути наділена патентною чистотою (патентна чистота - властивість технологій та/або їх складових бути вільно використаними в певній державі без загрози порушення діючих на її території прав інтелектуальної власності на технології та/або складові технологій, що посвідчуються охоронними документами цієї держави (патентами) та свідоцтвами, які належать третім особам, визначена згідно з охоронними документами (патентами) і свідоцтвами на ці об'єкти та нормативно-правовими актами держави (держав), де планується використання зазначених технологій та їх складових, а також відповідно до конкретного періоду часу, обумовленого строком дії охоронних документів (патентів) і свідоцтв на технології та/або їх складові на території такої держави (держав));

Ознаки технології (продовження):

- ❖ Має відповідати вимогам новизни;
- ❖ Має відповідати вимогам техногенної та екологічної безпеки, технічного регулювання;
- ❖ Має відповідати ознакам цілісності (матеріальної та функціональної) на рівні закритої системи елементів, яка обмежено взаємодіє із оточуючим середовищем;
- ❖ Має забезпечувати досягнення економічного результату який був недосяжний раніше, або забезпечувати отримання результату який вже було відомо, проте із істотно меншими витратами.

Зміст технології:

- ▶ До складу технології входять:
 - ❖ Опис виробничих методів і процесів;
 - ❖ Відомості про послідовність окремих виробничих операцій;
 - ❖ Результати науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт;
 - ❖ Проектна документація;
 - ❖ Охоронні документи (що підтверджують правомірність використання об'єктів права інтелектуальної власності які входять до її складу);
 - ❖ Механізми, устаткування, прилади, прибори, верстати і т ін., що нерозривно пов'язані між собою матеріальними, енергетичними, інформаційними зв'язками, взаємодія між якими, за визначеним алгоритмом, дозволяє реалізувати спільну мету - виробництво певного продукту чи надання певної послуги, який за своїми характеристиками та внутрішніми властивостями здатний внести кардинальні зміни до розвитку технологічного укладу та характеру виробництва з різноманітними соціальними наслідками.

Поняття технології (наукове визначення):

- **Технологія** - синтезований об'єкт права інтелектуальної власності, в основу якого покладено систему окремих базових її елементів, що за рахунок спроможності функціонально втілюватись у виробничий процес набуває якостей інноваційного продукту, особливого роду нематеріального активу, об'єкту господарського обороту і дозволяє визначити її як об'єкт господарсько-правового регулювання.